

Beschrijving

Twee monumentale kantoorgebouwen, die deel uitmaken van een ensemble van drie kantoorgebouwen, die gelegen zijn langs de oostzijde van de Sint Laurensstraat en die alle drie gebouwd zijn naar ontwerp van de landelijk bekende architect A.J. Kropholler uit Wassenaar in een traditionalistische stijl, gebaseerd op middeleeuwse voorbeelden. Het ene pand, genaamd "Princenhof", werd in 1933 opgetrokken langs de Sint Laurensstraat, daarna volgde in 1961 het pand, genaamd "Hof van Teylingen", op de hoek van Sint Laurensstraat en Gedempte Nieuwesloot. Het pand rechts van het Princenhof is het oudste. Dit pand, genaamd " 't Hooge Huys" en gelegen op de hoek van Sint Laurensstraat en Langestraat, werd al in 1931 gebouwd.

Het oudste pand telt twee bouwlagen, het middelste telde aanvankelijk ook twee bouwlagen, maar werd ca. 1962 verhoogd tot drie bouwlagen, het derde pand telde van het begin af aan drie bouwlagen. Alle drie de panden zijn voorzien van grote steile zadeldaken die met leien gedekt zijn. Het gezicht van het complex wordt bepaald door de monumentale trapgevel van het oudste pand van het complex aan de zijde van de Langestraat. De twee andere panden kregen meer eenvoudige tuitgevels. Alle gevels zijn opgetrokken uit overwegend grote helderrode handvormsteen (type kloostermop) met hier en daar toepassing van natuursteen voor bepaalde onderdelen (plinten, vensterbanken, lateien, hoekblokjes bij vensters).

Mede door het zorgvuldig groeperen van bouwmassa's met een verschillend volume en met een verschillende goothoogte, maar ook door het zorgvuldig groeperen van kleinere en grotere vensters met een verschillende afwerking, heeft de architect bereikt dat het drie panden tellende ensemble nergens te massaal of te saai werd en heeft hij er bovendien voor gezorgd dat een en ander harmonieus aansloot op de bestaande bebouwing. Aan de ontwerpen voor het oudste pand van het ensemble, 't Hooge Huys, werd al in 1929 gewerkt. In 1931 werd de bouwvergunning verleend. Er werd een pand opgetrokken dat met zijn voorgevel ligt langs de Langestraat en met de zijgevel langs de Sint Laurensstraat. De ingang kwam in een hoekportiek dat zowel naar de Langestraat als naar de Sint Laurensstraat geopend is. Beide openingen kregen de vorm van een driepasboog. Beide driepasbogen komen op de hoek samen in een dikke pijler. De onderzijde van de bogen wordt gevormd door forse geprofileerde natuursteenblokken. In de ingangsportiek bevindt zich een brede trap die leidt naar een brede dubbele voordeur op de bel-etage. Daarnaast ziet men in de voorgevel eerst een klein venster, daarna drie lange vensters. Al deze vensters zijn voorzien van natuurstenen vensterbanken en een dikke natuurstenen latei. Op de verdieping zijn zes

vensters, twee aan twee gegroepeerd. De vier vensters links zijn twee aan twee op een gemeenschappelijke natuurstenen vensterbank aangelegd en hebben bovendien een gemeenschappelijke dikke natuurstenen latei. Tussen deze twee stellen vensters in is een rond natuurstenen reliëf aangebracht, voorstellende een pelikaan die zijn drie jongen voedt met bloed uit zijn borst, een bekend symbool van de liefde voor de naaste. Het meest rechtse stel vensters heeft wel een gemeenschappelijke natuurstenen vensterbank, maar in plaats van een natuurstenen latei zijn er drie kleine natuurstenen hoekblokjes aangebracht boven de beide vensters.

Het linkergedeelte van de voorgevel aan de Langestraat eindigt in een hoge monumentale trapgevel die zes reusachtige treden telt, afgedekt door gemetselde ezelsruggen. Tegen de zesde trede is een platte pinakel aangebracht die iets uitkraagt op een eenvoudige natuurstenen console. In het onderste gedeelte van de trapgevel bevindt zich een klein rechthoekig venster met een natuurstenen vensterbank en een dikke natuurstenen latei. Het rechtergedeelte van de voorgevel aan de Langestraat wordt afgesloten door een eenvoudige smalle gootlijst op kleine natuurstenen consoles met eenvoudige afgeronde vorm. Terwijl zich achter de trapgevel een groot zadeldak bevindt met de nok haaks op de Langestraat (en evenwijdig aan de Sint Laurensstraat), heeft het kleine dakschild boven de gootlijst van het rechtergeveldeel de nok evenwijdig aan de Langestraat.

Langs de zijgevel van het pand dat in 1931 gebouwd werd, ziet men op de natuurstenen plint een reeks kleine kelderramen, voorzien van een dikke natuurstenen latei. Op de bel-etage zijn vensters van verschillende hoogte, voorzien van natuurstenen vensterbanken en dikke natuurstenen lateien. Gerekend vanaf de ingangsportiek ziet men eerst twee losse vrij lage vensters, vervolgens twee wat hogere vensters met gemeenschappelijke vensterbank en latei, daarna een reeks van vijf zeer hoge vensters, eveneens met gemeenschappelijke vensterbank en latei. Op de verdieping zijn vier groepjes van ieder twee vensters, twee groepjes aan de linkerzijde, twee groepjes aan de rechterzijde. Elk groepje van twee vensters heeft een gemeenschappelijke natuurstenen vensterbank. Aan de bovenzijde zijn natuurstenen hoekblokken aangebracht. Ongeveer in het midden van de zijgevel is op de verdieping een reeks van vier kleine venstertjes te vinden, elk met een eigen natuurstenen vensterbank. Ook deze kleine venstertjes zijn aan de bovenzijde voorzien van natuurstenen hoekblokken. Op de begane grond bevindt zich een kleine terracotta gedenksteen, met twee vissen, ter herinnering aan Jacob Cabeliau, bevelhebber tijdens het beleg van Alkmaar in 1573, die in 1574 op 't Hooge Huys stierf.

De zijgevel van het pand uit 1931 wordt beëindigd door

een smalle gootlijst, gedragen door dezelfde soort natuurstenen consoles die ook aan de Langestraat te vinden zijn. Er is een kleine dakkapel met een puntgeveltje. Bij het pand uit 1931 hoort een conciërgewoning, die de ingang kreeg aan de zijde van de Sint Laurensstraat. De woning ligt een eind achter de rooilijn. Het voorterrein wordt van de Laurensstraat afgescheiden door een bakstenen borstwering met een opening, geflankeerd door twee zittende wapendragende leeuwen. Hiernaast bevindt zich het in 1933 gebouwde pand dat de naam Princenhof kreeg. De gevel langs de Sint Laurensstraat is uitgevoerd in dezelfde materialen en in dezelfde stijl als 't Hooge Huys, maar de detaillering is eenvoudiger. Op de begane grond is een brede rondboog, waarin een brede dubbele ingangsdeur is aangebracht. Links daarvan bevinden zich drie stel identieke gekoppelde vensters, rechts daarvan is nog zo'n stel. Op de eerste verdieping kwamen lagere vensters. Het merendeel werd twee aan twee gegroepeerd, maar er was ook een groepje van drie. Alle vensters kregen eigen natuurstenen vensterbanken en eigen lateien. Toen dit pand ca. 1962 werd verhoogd met een tweede verdieping, werden ook de vensters van de eerste verdieping hoger opgetrokken dan ze voorheen waren geweest. Bovendien werd de groepering iets gewijzigd. De vensters die de tweede verdieping uit ca. 1962 kreeg hebben het kleine formaat dat de vensters van de eerste verdieping aanvankelijk hadden. Het Princenhof heeft een zadeldak, gevat tussen twee eenvoudige tuitgevels.

Het derde pand, op de hoek van de Sint Laurensstraat en de Gedempte Nieuwesloot kreeg eveneens een zadeldak tussen twee tuitgevels. Bij de bouw van dit pand was architect N. Bijl uit Bergen betrokken. Er is een rondboogingang aan de zijde van de Sint Laurensstraat. Boven deze ingang ziet men een rondboogvenster, daarboven een kleurig wapenschild waarvan de hoofdvorm gebaseerd is op gotische voorbeelden. Links van de ingangspartij zijn reeksen identieke vensters: kleine venstertjes voor de kelder, grotere vensters op de bel-etage en op de beide verdiepingen. Alle vensters hebben een natuurstenen latei en, met uitzondering van de keldervenstertjes, hebben ze een natuurstenen vensterbank.

geschiedenis

Stukken betreffende bouw en verbouwing van het drie panden tellende ensemble bevinden zich zowel in het BWT-archief, als in het Kropholler-archief in het Nederlands Architectuurinstituut te Amsterdam. Alle drie de panden werden gebouwd als kantoorgebouw voor de Noord-Hollandse levensverzekeringmaatschappij 't Hooge Huys. Het oudste pand, op de hoek van Langestraat en Sint Laurensstraat, kreeg in de vakliteratuur het meeste aandacht. Het is dit pand, dat genoemd wordt in de oevrelijst van Kropholler in het boek "Moderne architectuur in Nederland 1900 - 1940" van Giovanni Fanelli (Nederlandse bewerking Wim de Wit, uitg. 's Gravenhage 1978). Het werd kort na de bouw behandeld in het R.K. Bouwblad (1931-1932, p.33). De man die Kropholler uitnodigde voor de bouw van 't Hooge Huys was de toenmalige directeur, dr. H.J. Hofstee. Het gebouw met zijn steile zadeldak tussen monumentale trapgevels vormde korte tijd later een bron van inspiratie voor het eveneens door Kropholler gebouwde politiebureau aan het Kerkplein. "Alkmaar, kroniek van twee burenen" van J.B. Knipping (uitg. Alkmaar, 't Hooge Huys 1971)

Motivering

Goed voorbeeld van een complex van drie gebouwen van een architect, gebouwd in dezelfde bouwmaterialen (overwegend helderrode kloostermoppen voor muren en leien voor de daken) en in dezelfde bouwstijl, namelijk een traditionalistische bouwstijl (gebaseerd op middeleeuwse voorbeelden). Het oudste gedeelte van het complex wordt gevormd door het hoekpand Sint Laurensstraat - Langestraat uit 1931 (naar ontwerp van 1929 - 1930), daarna volgde de bouw van het naastgelegen pand het Princenhof aan de Sint Laurensstraat (1933, verhoogd ca. 1962), het derde pand was dat van het Hof van Teylingen aan de Sint Laurensstraat, hoek Gedempte Nieuwesloot (ca. 1961). Het zorgvuldig gegroepeerde en gedetailleerde ensemble levert zowel een bijzondere gevelwand op aan de oostzijde van de Sint Laurensstraat, als een markante afsluiting van de hoek van Sint Laurensstraat en Langestraat. Voor een harmonieuze aansluiting bij de omringende bebouwing is zorg gedragen.

Tevens van belang als voorbeeld van het werk van de landelijk bekende architect A.J. Kropholler (1882 - 1973) uit Wassenaar.